

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Romana Fremra a soudců Mgr. Jany Kajzrové a Mgr. Jana Podaného ve věci

žalobců:

a) Marta Páralová, narozená 20. 3. 1933
bytem Viniční 2562/176, Vilémov 615 00 Brno

b) Mgr. Libuše Jeremiasová, narozená 4. 7. 1957
bytem Slatinská 4229/69, 636 00 Brno

c) Ing. Eva Volejníčková, narozená 19. 10. 1933
bytem Veveří 45, 602 00 Brno

d) Tomáš Volejníček, narozený 10. 8. 1982
bytem U Zvonařky 1D, 120 00 Praha 2

e) Mgr. Pavel Volejníček, narozený 4. 4. 1968
bytem Tusarova 1537/19, 170 00 Praha 7

f) MUDr. Miroslava Španělová, narozená 16. 3. 1946
bytem Za Tesárnou 871, 691 42 Valtice

g) MUDr. Helena Volejníčková, narozená 5. 7. 1944
bytem Kloboučnická 1627/7, 140 00 Praha 4

všichni zastoupeni advokátem JUDr. Jiřím Hartmannem
sídlem Sokolovská 49/5, 186 00 Praha 8

proti
žalované:

Česká republika - Státní pozemkový úřad, IČO 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3

zastoupená advokátem JUDr. Janem Brodцем LL.M., Ph.D.
sídlem Rubešova 162/8, 120 00 Praha 2

o nahrazení projevu vůle žalované

o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Berouně ze dne 8. 9. 2022, č.j. 12 C 77/2022 – 313

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výroku I. bod III. mění tak, že zní:

Převodce převádí na nabyvatele a/ až g/ nemovitosti – pozemky specifikované v článku I. této smlouvy, včetně součástí a příslušenství, se všemi právy a povinnostmi, a nabyvatelé a/ až g/ do svého vlastnictví přijímají, a to tak, že

nabyvatel a/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví	podíl	nemovitostí
specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 85/252,		
nabyvatel b/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví	podíl	nemovitostí
specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 85/252		
nabyvatel c/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví	podíl	nemovitostí
specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 29/252		
nabyvatel d/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví	podíl	nemovitostí
specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 8/252		
nabyvatel e/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví	podíl	nemovitostí
specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 8/252		
nabyvatel f/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví	podíl	nemovitostí
specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 29/252 a		
nabyvatel g/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví	podíl	nemovitostí
specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 8/252;		

jinak se ve výroku I. potvrzuje.

II. Žalovaná je povinna nahradit žalobcům plnou náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 293 429 Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám zástupce žalobců.

III. Žalovaná je povinna nahradit žalobcům plnou náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 88 499 Kč Kč, do tří dnů od právní moci rozsudku, k rukám zástupce žalobců.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Okresního soudu v Berouně ze dne 8. 9. 2022, č.j. 12 C 77/2022 – 313 (dále jen „rozsudek soud prvního stupně“) bylo rozhodnuto, že soud nahrazuje projev vůle žalované, jímž souhlasí s uzavřením smlouvy o převodu pozemků se žalobci v tomto znění: Převodce: Česká republika – Státní pozemkový úřad, se sídlem Husinecká 1024/11a, Praha 3, a nabyvatelé: a/ Marta Páralová, r.č. 335320/469, bytem Viniční 2562/176, 615 00 Vilémov, b/ Mgr. Libuše

Jeremiasová, r.č. 575704/2005, bytem Slatinská 4229/69, 636 00 Brno, c/ Mgr. Eva Volejníčková, r.č. 336019/439, bytem Veverí 45, 602 00 Brno, d/ Tomáš Volejníček, r.č. 820810/0168, bytem U Zvonařky 1D, 120 00 Praha 2, e/ Mgr. Pavel Volejníček, r.č. 680404/1596, bytem Tusarova 1537/19, 170 00 Praha 7, f/ MUDr. Miroslava Španělová, r.č. 465316/435, bytem Za Tesárnou 871, 691 42 Valtice, a g/ MUDr. Helena Volejníčková, r.č. 445705/057, bytem Kloboučnická 1627/7, 140 00 Praha 4, uzavírají tuto „Smlouvu o převodu pozemku“ I. Státní pozemkový úřad, jednající jménem České republiky jako převodce, spravuje ve smyslu zákona č. 229/1991 Sb., zákona o půdě, mimo jiné tyto pozemky ve vlastnictví státu: parc.č. 1589 a 1590 nacházející se v katastrálním území Suchomasty, okres Beroun, kraj Středočeský. II. Nabyvatelům vznikl nárok na bezúplatný převod pozemků z vlastnictví státu podle § 11a zákona o půdě. Pozemky uvedené čl. I. této smlouvy byly oceněny částkou 79 924,20 Kč. Nároky nabyvatelů vůči převodci na převod jiného pozemku dle zákona o půdě činí ke dni uzavření této smlouvy částku 321 805,56 Kč. Tento nárok nabyvatelé uplatňují na základě pravomocného rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu města Brna ze dne 20. května 2020, č.j. 3094/92/8-RPN, na základě kterého náleží: nabyvatelce a/ nárok ve výši 110 333,33 Kč, nabyvatelce b/ nárok ve výši 110 333,33 Kč, nabyvatelce c/ nárok ve výši 36 777,78 Kč, nabyvateli d/ nárok ve výši 9 192,44 Kč, nabyvateli e/ nárok ve výši 9 192,44 Kč, nabyvatelce f/ nárok ve výši 36 777,78 Kč a nabyvatelce g/ nárok ve výši 9 192,44 Kč. III. Převodce převádí na nabyvatele a/ až g/ nemovitosti – pozemky specifikované v článku I. této smlouvy, včetně součástí a příslušenství, se všemi právy a povinnostmi, a nabyvatelé a/ až g/ do svého vlastnictví přijímají, a to tak, že nabyvatel a/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví podíl nemovitostí specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 1/3, nabyvatel b/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví podíl nemovitostí specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 1/3, nabyvatel c/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví podíl nemovitostí specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 1/9, nabyvatel d/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví podíl nemovitostí specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 1/36, nabyvatel e/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví podíl nemovitostí specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 1/36, nabyvatel f/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví podíl nemovitostí specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 1/9 a nabyvatel g/ přijímá a nabývá do svého vlastnictví podíl nemovitostí specifikovaných v čl. I. této smlouvy o velikosti ideální 1/36 (výrok I.). V části, ve které se žalobci po žalovaném domáhali nahrazení souhlasu s uzavřením smlouvy o převodu pozemků pod body IV. až VI. této smlouvy, se žaloba zamítá (výrok II.). Žalovaný je povinen do tří dnů od právní moci rozsudku zaplatit žalobkyni a) k rukám jejího právního zástupce náhradu nákladů řízení 41 948,40 Kč (výrok III.). Žalovaný je povinen do tří dnů od právní moci rozsudku zaplatit žalobkyni b) k rukám jejího právního zástupce náhradu nákladů řízení 41 948,40 Kč (výrok IV.). Žalovaný je povinen do tří dnů od právní moci rozsudku zaplatit žalobkyni c) k rukám jejího právního zástupce náhradu nákladů řízení 41 948,40 Kč (výrok V.). Žalovaný je povinen do tří dnů od právní moci rozsudku zaplatit žalobci d) k rukám jeho právního zástupce náhradu nákladů řízení 41 948,40 Kč (výrok VI.). Žalovaný je povinen do tří dnů od právní moci rozsudku zaplatit žalobci e) k rukám jeho právního zástupce náhradu nákladů řízení 41 948,40 Kč (výrok VII.). Žalovaný je povinen do tří dnů od právní moci rozsudku zaplatit žalobkyni f) k rukám jejího právního zástupce náhradu nákladů řízení 41 948,40 Kč (výrok VIII.). Žalovaný je povinen do tří dnů od právní moci rozsudku zaplatit žalobkyni g) k rukám jejího právního zástupce náhradu nákladů řízení 41 948,40 Kč (výrok IX.).

2. Soud prvního stupně rozsudek odůvodnil tím, že z provedeného dokazování bylo zjištěno, že rozhodnutím Státního pozemkového úřadu – Krajského pozemkového úřadu pro Jihomoravský kraj ze dne 20.5.2020, č.j. 3094/92/8-RNP, byla žalobcům přiznána náhrada za podíly na pozemku dle PK parc. č. 3500/1, role o výměře 1655 m² (dle KN parc. č. 6520, 6523, 6525/1, 6525/2, 6525/3, 6525/5, 6525/7, 6519/1, 6526, 8390/13, vše v katastrálním území Židenice a dále parc. č. KN 1519/1 a části parc. č. KN 1897/4, 1897/23, vše v katastrálním území Maloměřice s tím, že žalobci dle příslušného rozhodnutí disponují nároky: žalobce a/ podílem o

velikosti ideální 1/3, žalobce b/ podílem o velikosti ideální 1/3, žalobce c/ podílem o velikosti ideální 1/9, žalobce d/ podílem o velikosti ideální 1/36, žalobce e/ podílem o velikosti ideální 1/36, žalobce f/ podílem o velikosti ideální 1/9 a žalobce g/ podílem o velikosti ideální 1/36. Shora uvedený pozemek přešel postupně na čsl. stát na základě tří vyvlastňovacích výměrů a jedné kupní smlouvy. Vyvlastňovací výměry ÚNV v Brně č.j. XI/1B-198-30/7-1952-H ze dne 18.12.1952 a č.j. XI/1B-198-14.4.1953-H ze dne 17.6.1953 byla vyvlastněna pro účely výstavby obytných domů při ulici Svatoplukově v Brně-Židenicích část o výměře 962 m². Kupní smlouvou ze dne 18.5.1963 bylo vykoupěna pro výstavbu garáží zbývajících 420 m² (viz rozhodnutí č.j. 3094/92/9-RN, SPU 154835/2020). dne 27.4.1961 došlo k vyvlastnění části pozemku dle PK parc. č. 3500/1 v Brně-Maloměřicích zaps. ve vl. číslo 5650 do spoluvlastnictví Ferdinanda Volejníčka, Brno-Židenice, Viniční č. 176 k 1/3 a Jaroslava Volejníčka, Židenice, Jamborova č. 51 k 1/3, o výměře 693 m², a to pro výstavbu seřaďovacího nádraží v Brně – Maloměřicích. Odňatý pozemek nebylo možné oprávněným osobám vydat, neboť tento byl po převodu na stát zastavěn a byla dána překážka jeho vydání ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) zákona o půdě. Rozhodnutím SPÚ, které nabylo právní moci dne 1.6.2020, byla oprávněným osobám přiznána náhrada za nevydaný pozemek ve smyslu § 11a zákona o půdě, případně finanční náhrada dle § 16 zákona o půdě. Žalobcům byla přiznána náhrada na vydání náhradních pozemků ve výši 16 408 Kč (pozemek oceněn jako zemědělská půda částkou 10,20 Kč/m²). Cena pozemku parc. č. 3500/1 při ocenění jako stavební pozemek, tj. cenou 200 Kč/m² dle § 14 odst. 1 vyhlášky č. 182/1988 Sb. (viz § 28a zákona o půdě), však činí 331 000 Kč. Dne 8. 12. 2021 žalovaná žalobcům sděluje, že přecenění část pozemku PK 3500/1 v k.ú. Židenice o výměře 962 m² jako stavební plochu, a to na základě vyvlastňovacího výměru ÚNV Brno č.j. XI/1B-198-30/7-1952-H ze dne 18.12.1952 (505 m² + 44 m²) a č.j. XI/1B-198-14.4.1953-H ze dne 17.6.1953 (358 m² + 55 m²). Žalovaná žalobcům dále sděluje, že pro přecenění části pozemku PK 3500/1 v k.ú. Židenice o výměře dalších 693 m² jako stavební plochu nebylo ze strany žalobců nic doloženo (kromě dokladu o přechodu pozemku na stát ze dne 27.4.1961) a tuto část tedy nelze ocenit jinak než v druhu orná půda. Dne 28. 1. 2022 žalobci žalované sdělují, že vyvlastňovací výměr, z něhož je patrné, že byl předmětný pozemek určen v době jeho odnětí k zastavění a byl také pro tento účel oprávněné osobě odnímán, je relevantním podkladem pro posouzení takového pozemku jako pozemku, který měl charakter stavební v době jeho odnětí státem. Žalobci dále odkázali na vyvlastňovací výměr Odboru výstavby MěstNV č.j. výst-5415/1960-H ze dne 27.4.1961, ve kterém je výslovně uvedeno, že příslušný pozemek byl vyvlastněn za účelem vybudování seřaďovacího nádraží v Brně-Maloměřicích s tím, že tento vyvlastňovací výměr žalobci získali z příslušného správního spisu vedeného v jejich věci žalovanou (žalovaná jej tedy zjevně má k dispozici). Typově se jedná o stejný podklad (vyvlastňovací výměr, kde je výslovně uveden účel vyvlastnění), na jehož základě žalovaný již zbývajících část pozemku PK 3500/1 v k.ú. Židenice o výměře 962 m² jako stavební přecenil. Žalovaný (do dnešního dne) nevydaný pozemek nepřecenil, a to ani po výzvě žalobců a předložení znaleckého posudku. Žalobcům dosud nebylo z nároku na náhradu na vydání náhradních pozemků ničeho plněno a tento zůstává neuspokojen v plné výši. Pozemky parc.č. 1589 a 1590 se nacházející v katastrálním území Suchomasty, okres Beroun, kraj Středočeský, a jsou ve vlastnictví České republiky s příslušností hospodařit s majetkem státu náležející žalovanému. Ke dni 15. 11. 2021 žalovaný pozemky parc.č. 1589 a 1590 nacházející se v katastrálním území Suchomasty, okres Beroun, kraj Středočeský, zařadil do veřejné nabídky podle zákona č. 229/1991 Sb. s tím, že u pozemku parc.č. 1589 stanovil cenu 38 483,40 Kč a u pozemku parc.č. 1590 stanovil cenu 41 440,80 Kč. Z úřední činnosti je soudu známo, že dne 21.2.2022 bylo zdejším soudem nařízeno předběžné opatření č.j. 12 C 77/2022-61, kterým byl žalovanému zakázán prodej, zatížení právem třetí osoby, bezúplatný převod, darování, směna, zařazení do veřejné nabídky podle zákona č. 229/1991 Sb. nebo podle zákona č. 503/2012 Sb. a převod práva s pozemky hospodařit či převádět správu pozemků na jiné organizační složky státu, a to u pozemků parc. č. 1589 a parc. č. 1590 nacházející se v katastrálním území Suchomasty, okres Beroun, kraj Středočeský. Předmětné předběžné opatření bylo

žalovanému doručeno rovněž dne 21.2.2022 a následně bylo potvrzeno usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 14.4.2022, čj. 22 Co 75/2022-128, žalovanému doručeno dne 26.4.2022. Dne 22. 2. 2022 se konalo vyhodnocení žádostí oprávněných osob o převod pozemku podaných v období od 15.11.2021 do 15.12.2021 s tím, že dle výše nabídek uvedených v protokolu z vyhodnocení výzvy žalovaný eviduje jako vítězného účastníka Milušku Kalhousovou, dále potom Josepha Matthew Blechu a Danu Jelínkovou, Dagmar Juříčkovou, Zdeňka Nerudu, Helenu Nerudovou a Janu Nerudovou jako spolužadatele. Dále se dne 22. 2. 2022 se konalo vyhodnocení žádostí oprávněných osob o převod pozemku podaných v období od 15.11.2021 do 15.12.2021 s tím, že dle výše nabídek uvedených v protokolu z vyhodnocení výzvy žalovaný eviduje jako vítězného účastníka Danu Jelínkovou, Dagmar Juříčkovou, Zdeňka Nerudu, Helenu Nerudovou a Janu Nerudovou jako spolužadatele. Dne 24.2.2022 podepsala Miluška Kalhousová Smlouva o převodu pozemku parc.č. 1589 nacházející se v katastrálním území Suchomasty, okres Beroun, kraj Středočeský s tím, že žalovaný předmětnou smlouvu nepodepsal. Po právní stránce soud prvního stupně věc posoudil tak, že žalobci mají nevypořádaný restituční nárok ve smyslu zák. č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“) s tím, že aktuální výše neuspokojeného restitučního nároku činí v případě žalobkyně a) částku 110 333,33 Kč, žalobkyně b) částku ve výši 110 333,33 Kč, žalobkyně c) částku ve výši 36 777,78 Kč, žalobce d) částku ve výši 9 192,44 Kč, žalobce e) částku ve výši 9 192,44 Kč, žalobkyně f) částku ve výši 36 777,78 Kč a žalobkyně g) částku ve výši 9 192,44 Kč. Při liknavém postupu Pozemkového fondu České republiky (resp. nyní Státního pozemkového úřadu) je možné uplatnit nárok u soudu prostřednictvím žaloby na nahrazení projevů vůle, což žalobci učinili. Předně je třeba uvést, že předmětem sporu není posuzování, z jakého důvodu bylo ve správním řízení vydáno rozhodnutí o restitučním nároku žalobců (resp. jejich právních předchůdců) až v roce 2020 (dle tvrzení žalobců takřka po 28 letech od podání žádosti). Pokud restituční nárok žalobců vznikl až v roce 2020, nelze automaticky dovozovat před tímto datem liknavost Státního pozemkového úřadu (dříve Pozemkový fond České republiky) s vydáním náhradních pozemků. Je v podstatě logické, že Státní pozemkový úřad nemohl uspokojit restituční nárok žalobců dříve, než tento nárok vznikl. Na druhou stranu, soud se plně ztotožnil s názorem žalobců, že za liknavost žalované lze považovat i nesprávné ohodnocení nároku oprávněné osoby, zejména pokud rozdíl v ocenění nároku je takto významný (oceněno částkou 16 408 Kč, oproti správnému ocenění částkou 321 805,56 Kč) a restituentům tím de facto znemožňuje účast ve veřejných nabídkách (museli by se smířit s nesprávným oceněním, což by pro ně bylo velmi nevýhodné). V této souvislosti lze odkázat na žalobci uváděné usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13.1.2021, sp. zn. 28 Cdo 3808/2020, dle kterého soudní praxe je ustálena i v tom, že jako přinejmenším liknavý, ba až svévolný lze kvalifikovat i takový postup žalované (jejího právního předchůdce), jímž bez ospravedlnitelného důvodu ztěžovala uspokojení nároku oprávněné osoby zásadně předpokládaným postupem (tj. prostřednictvím veřejné nabídky pozemků) nesprávným ohodnocením nároku, tj. nesprávným určením ceny oprávněné osobě odňatých a nevydaných pozemků (srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2016, sp. zn. 28 Cdo 155/2016) a kdy proto nebylo možno na oprávněné osobě spravedlivě požadovat další účast ve veřejných nabídkách (srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 5. 2017, sp. zn. 28 Cdo 837/2017, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 8. 2015, sp. zn. 28 Cdo 1117/2015). Mimoto se dále zabýval otázkou převoditelnosti pozemků v souladu se shora citovaným zákonným ust. § 6 odst. 1 zák. č. 503/2012 Sb. Jak uvedeno shora, ke dni 15. 11. 2021 žalovaný pozemky parc.č. 1589 a 1590 nacházející se v katastrálním území Suchomasty, okres Beroun, kraj Středočeský, zařadil do veřejné nabídky podle zákona č. 229/1991 Sb., i žalovaný tedy pozemky považuje za převoditelné a vhodné pro převod oprávněným osobám. Námitky žalovaného ohledně existence osob, kterým k uspokojení jejich restitučního nároku vydáním požadovaného náhradního pozemku svědčí „lepší“ právo, považoval soud za zcela účelové. Pokud žalovaný dne 22. 2. 2022 vyhodnocoval žádosti oprávněných osob o převod pozemku parc. č. 1589 a 1590, vědomě tím porušoval nařízené předběžné opatření ze dne

21.2.2022, č.j. 12 C 77/2022-61, kterým byl žalovanému zakázán prodej, zatížení právem třetí osoby, bezúplatný převod, darování, směna, zařazení do veřejné nabídky podle zákona č. 229/1991 Sb. nebo podle zákona č. 503/2012 Sb. a převod práva s pozemky hospodařit či převádět správu pozemků na jiné organizační složky státu s tím, že toto předběžné opatření bylo žalovanému doručeno již dne 21.2.2022. Není ani pravdou, že Miluška Kalhousová „dokonce již s žalovaným uzavřela smlouvu o převodu pozemku“, jak žalovaný uvedl ve svém podání ze dne 15.6.2022, odstavec 6 (ve spise na č.l. 151). Smlouva je uzavřena projevem vůle obou smluvních stran (§ 1740 odst. 1 obč. zák.), v případě nemovitosti musí být projev vůle písemný (§ 560 obč. zák.). Jestliže žalovaný (přes nařízené předběžné opatření) zaslal Milušce Kalhousové toliko jím nepodepsaný návrh smlouvy o převodu pozemku, vytištěný dne 24.2.2022, který žalovaný nepodepsal ani dodatečně, nemohlo dojít k uzavření příslušné smlouvy. S ohledem na nařízené předběžné opatření ze dne 21.2.2022 především nemělo dojít dne 22. 2. 2022 k vyhodnocování žádostí oprávněných osob o převod pozemku parc. č. 1589 a 1590 a osobám, které předmětné pozemky tzv. vysoutěžily nemůže na základě takového svévolného jednání žalovaného svědčit lepší právo k uspokojení jejich restitučního nároku vydáním požadovaného náhradního pozemku. Konečně, pakliže žalovaný argumentuje, že uplatnění nároku u soudu zvýhodňuje žalobce (žalobci pozemek získají za cenu nižší, než byla nejvyšší nabídka ve veřejné soutěži podaná Miluškou Kalhousovou v případě pozemku parc.č. 1589, resp. Danou Jelínkovou, Dagmar Juříčkovou, Zdeňkem Nerudou, Helenou Nerudovou a Janou Nerudovou jako spolužadatelé v případě pozemku parc.č. 1590), nelze přehlédnout, že žalovaný postup žalobců (uplatnění nároku u soudu) sám vyvolal svojí liknavostí (nesprávným oceněním nevydaného pozemku), kdy postup žalovaného má znaky šikanózního jednání vůči žalobcům (žalovaný odmítl část pozemku přecenit jako stavební pozemek, ačkoliv v jiném případě pozemek na základě typově stejné listiny jako stavební přecenil). Žalobci nemají jiný způsob, jak se bránit liknavosti a svévolnému postupu žalovaného. S odkazem na shora uvedené skutečnosti a citovaná zákonná ustanovení dospěl soud prvního stupně k závěru, že žaloba byla podána důvodně a nároku žalobců na nahrazení projevu vůle vyhověl. V části, ve které se žalobci po žalovaném domáhali nahrazení souhlasu s uzavřením smlouvy o převodu pozemků pod body IV. až VI. předmětné smlouvy, soud žalobu zamítl, když tyto části smlouvy soud nepovažoval za nezbytné náležitosti smlouvy. Ve vztahu mezi jednotlivými žalobci a žalovanou rozhodl o náhradě nákladů řízení podle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) a přiznal žalobcům, kteří byli v řízení zcela úspěšní, nárok na plnou náhradu nákladů řízení.

3. Proti rozsudku soudu prvního stupně podala včasné odvolání žalovaná, a to do výroků I., III., IV., V., VI., VII., VIII., a IX. Žalovaná namítla, že rozsudek trpí vadami, které naplňují odvolací důvod, že soud prvního stupně nepřihlédl ke všem tvrzeným skutečnostem, ač tomu žádná překážka nebránila, týkající se zejména tvrzení žalované o vyřízení žádostí žalobců o přecenění jejich restitučních nároků, o tom, že žalovaná nijak žalobcům nebrání účastnit se veřejných nabídek. Soud prvního stupně rovněž nezohlednil uváděnou související judikaturu, přičemž vším uvedeným lze v souhrnu vyvrátit tvrzení žalobců o údajné liknavosti žalované. Soud prvního stupně neúplně zjistil skutkový stav věci, neboť neprovedl navržené důkazy potřebné k prokázání rozhodných skutečností, což se týká zejména námitek o nemožnosti vydat požadované náhradní pozemky žalobcům vzhledem k nárokům jiných oprávněných osob, kterým tyto pozemky mají být vydány v rámci veřejné nabídky, a jejichž zájem o vydání pozemků nadále trvá. Soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním. Tento odvolací důvod se vztahuje zejména k tvrzení žalobců o údajné nesprávnosti ocenění jejich restitučních nároků ze strany žalované, se kterým se soud ztotožnil, aniž by to vyplývalo z jakéhokoliv provedeného dokazování nebo zjištěných skutečností, a od tohoto nesprávného závěru dále odvíjel veškeré své úvahy. Rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci, neboť závěr o přípustnosti žaloby samotné, ve spojení se závěrem o údajné liknavosti žalované, jsou v rozporu s konstantní judikaturou Nejvyššího soudu a totéž se týká i závěru, že vydání označených náhradních pozemků žalobcům v soudním řízení má

přednost před jejich vydáním úspěšným účastníkům veřejné nabídky. Soud prvního stupně nevyhodnotil dostatečným způsobem otázku přípustnosti podané žaloby, když dle judikatury Nejvyššího soudu a Ústavního soudu je nutno splnit několik podmínek, jejichž splnění v případě žalobců ze zjištěného skutkového stavu nevyplývá. Soud rovněž nesprávně vyhodnotil otázku údajné liknavosti žalovaného, když k závěru o liknavosti došel pouze na základě skutkově neověřeného tvrzení žalobců, že jejich restituční nároky nejsou správně oceněny. Žalovaná obsáhle argumentovala k jednotlivým odvolacím důvodům a navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně v rozsahu výroků I., III., IV., V., VI., VII., VIII. a IX. zrušil a vrátil mu věc k dalšímu projednání, případně aby jej v rozsahu uvedených výroků změnil tak, že žaloba se zamítá a žalované se přiznává náhrada nákladů řízení před soudy obou stupňů.

4. Žalobci ve vyjádření k odvolání uvedli, že o restitučním nároku žalobců již bylo pravomocně rozhodnuto rozsudkem Okresního soudu v Rakovníku ve věci sp. zn. 6 C 60/2021, který byl potvrzen rozsudkem Krajského soudu v Praze sp. zn. 21 Co 227/2022. V další věci vedené před Okresním soudem Brno - venkov již také bylo soudem prvního stupně žalobě vyhověno. Zdůraznili odůvodněnost uspokojení restitučního nároku cestou soudní žaloby z důvodu svévolného a liknavého jednání žalované, které již bylo v uvedených řízeních též prokázáno. O restitučním nároku žalobců bylo rozhodnuto žalovanou až v roce 2020 a nárok byl žalovanou nesprávně oceněn, což jim bránilo v jeho uspokojení cestou veřejných nabídek. Podrobně se vyjádřili k obsáhlým tvrzením žalované. Zvolené náhradní pozemky nejsou nevhodné. Předběžné opatření bylo v této věci nařízeno dříve, než došlo k vyhodnocení výběrového řízení. Soud prvního stupně se tedy správně v rozsudku vypořádal s touto námitkou žalované. Není dána žádná překážka pro převod uvedených pozemků, když sama žalovaná deklarovala, že tyto pozemky jsou obecně vhodné jako náhradní pozemky. Žalobci však zjistili, že soudem prvního stupně bylo rozhodnuto o uspokojení nároku žalobců tak, že by nebyly zcela převedeny celé pozemky, ale zůstaly by částečně ve spoluvlastnictví státu, což není vhodné. Žalobci proto navrhli, aby pozemky byly mezi ně rozděleny podle jejich podílů, a v tomto směru byl rozsudek soudu prvního stupně změněn, jinak jako správný potvrzen. Požádali o přiznání náhrady nákladů řízení před soudy obou stupňů.
5. Krajský soud v Praze jako soud odvolací po zjištění, že odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně je přípustné, bylo podáno oprávněnou osobou a včas (§ 202 a contr., § 201, § 204 odst. 1 o. s. ř.) přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně v rozsahu podaného odvolání a řízení, které jeho vydání předcházelo podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř. a dospěl k závěru, že je dán důvod pro částečnou změnu rozsudku soudu prvního stupně, avšak z jiných než v odvolání žalované namítaných důvodů.
6. Zamítavý výrok II. rozsudku nebyl odvoláním napaden a nebyl samostatně právní moci (srov. § 206 o. s. ř.).
7. Posouzením dosavadního obsahu spisu soudu prvního stupně odvolací soud nezjistil, že by řízení před soudem prvního stupně trpělo některou ze zmatečnostních vad řízení, uvedených v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b), odst. 3 o. s. ř. či jinou vadou řízení, která by měla nebo mohla mít za následek nesprávnost rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci, k nimž je odvolací soud povinen přihlížet i z úřední povinnosti.
8. V řízení před soudem prvního stupně bylo provedeno dokazování v rozsahu potřebném pro řádné posouzení a rozhodnutí věci a odvolací soud neshledal potřebným opakovat či doplňovat dokazování, pouze provedl rozhodnutí soudů týkající se restitučních nároků žalobců, které jsou vedeny u Okresního soudu v Rakovníku pod sp. zn. 6 C 20/2021 a u Okresního soudu Brno – venkov pod sp. zn. 41 C 158/2021 (viz § 213 o. s. ř.). Soud prvního stupně podrobně v odůvodnění svého rozsudku provedené důkazy zhodnotil jednotlivě i ve vzájemné souvislosti podle zásady volného hodnocení důkazů (srov. § 132 o. s. ř.) a své skutkové i právní závěry přesvědčivě popsal v odůvodnění svého rozhodnutí zcela v souladu s požadavky stanovenými v §

157 odst. 2 o. s. ř. Skutkové závěry shrnuté výše proto není nutno podrobně opakovat a lze na odůvodnění rozsudku pro stručnost odkázat (srov. usnesením Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3450/2011 ze dne 16. 11. 2011).

9. Mezi stranami nebylo sporu, že žalobci jsou osobami oprávněnými podle § 4 zákona o půdě a jejich nárok uplatněný v projednávané věci vyplývá z rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu města Brno č.j. 3094/92/8-RNP ze dne 20. 5. 2020. Žádné nedostatky uvedeného rozhodnutí nebyly tvrzeny ani zjištěny. Restitučním nárokem žalobců, včetně toho, zda jim svědčí nárok domoci se svých dosud žalovanou zcela neuspokojených práv cestou soudní žaloby, se soudy zabývaly již ve věci vedené u Okresního soudu v Rakovníku pod sp. zn. 6 C 60/2021 a u Okresního soudu Brno – venkov pod sp. zn. 41 C 158/2021. Ve věci vedené u Okresního soudu v Rakovníku pod sp. zn. 6 C 60/2021, jak soud prvního stupně, tak odvolací Krajský soud v Praze v rozhodnutí ze dne 2. 11. 2022, č. j. 21 Co 227/2022, kterým potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ze dne 21. 6. 2022, č.j. 6 C 60/2021-607, ve znění doplňujícího usnesení ze dne 27. 7. 2022, č.j. 6 C 60/2021-628, dovodily, že žalobcům jako osobám oprávněným svědčí neuspokojený restituční nárok, včetně nároku vyplývajícího z rozhodnutí Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu města Brno č.j. 3094/92/8-RNP ze dne 20. 5. 2020 a vzhledem k liknavému postupu žalované mají právo domoci se jeho uspokojení cestou soudní žaloby. Jako přípustný způsob jeho uspokojení shledaly i nabytí požadovaných pozemků do podílového spoluvlastnictví žalobců. Rozhodnutí jsou pravomocná. Ve věci vedené u Okresního soudu Brno – venkov pod sp. zn. 41 C 158/2021, bylo rozsudkem ze dne 15. 9. 2022, žalobě žalobců o nahrazení projevu vůle žalované též vyhověno. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná odvolání, o kterém ke dni vyhlášení rozhodnutí v projednávané věci nebylo rozhodnuto.
10. Skutkový stav zjištěný soudem prvního stupně v této věci v podstatě koresponduje se skutkovými závěry, z nichž vycházela citovaná předchozí soudní rozhodnutí, týkající se též nároku vyplývajícího z výše uvedeného rozhodnutí Státního pozemkového úřadu a jeho výše a odvolací soud nemá žádný důvod se v této věci odchýlit od právních závěrů z nich vyplývajících. V projednávané věci bylo prokázáno, že předmětný restituční nárok byl uplatněn již v roce 1992, avšak rozhodnuto o něm bylo až v roce 2020 (po 28 letech), od kdy žalobci mohli začít uspokojovat své nároky. Žalobcům byla uvedeným rozhodnutím přiznána náhrada za nevydané pozemky ve výši 16 408 Kč, neboť byly oceněny jako zemědělská půda v sazbě 10,20 Kč/m². Podle závěrů znaleckého posudku č. 6 051–12–2021 ze dne 26. 7. 2021 předloženého žalobci však činila cena pozemku parc. č. 3500/1 v k.ú. Židenice, při správném ocenění jako stavební pozemek, 200 Kč/m² podle § 14 odst. 1 vyhlášky č. 182/1988 Sb. Tomu odpovídá hodnota odňatého pozemku ve výši 331 000 Kč. Výše neuspokojeného restitučního nároku žalobců odvíjející se od ocenění odňatého pozemku odpovídá v případě žalobkyně a) částce 110 333,33 Kč, žalobkyně b) částce 110 333,33 Kč, žalobkyně c) částce 36 777,78 Kč, žalobce d) částce 9 192,44 Kč, žalobce e) částce 9 192,44 Kč, žalobkyně f) částce 36 777,78 Kč a žalobkyně g) částce 9 192,44 Kč, neboť zbývající společní restituční nárok žalobců Eva Zbořilová, Josef Krejčí a Jiří Krejčí, kteří uplatnili spolu se žalobci svůj nárok ve výše uvedených věcech vedených u Okresního soudu v Rakovníku a Okresního soudu Brno - venkov, v projednávané věci svůj restituční nárok k uspokojení neuplatnili.
11. Nelze souhlasit s námitkou žalované, že ke změně ocenění uvedeného pozemku parc. č. 3500/1 v k.ú. Židenice nepřistoupila včas proto, že důvody pro změnu ocenění celého pozemku nebyly řádně doloženy, jak žalovaná sdělila žalobcům v přípisu ze dne 8. 12. 2021. Žalovaná uvedla, že shledala důvody k přecenění pozemku pouze částečně v rozsahu 962 m², neboť bylo doloženo, že se jednalo o stavební pozemek, a to na základě vyvlastňovacího výměru ÚNV Brno č.j. XI/1B-198-30/7-1952-H ze dne 18.12.1952 (505 m² + 44 m²) a č.j. XI/1B-198-14.4.1953-H ze dne 17.6.1953 (358 m² + 55 m²). Stanovisko žalované, že pro přecenění části pozemku o výměře dalších 693 m² jako stavební plochu nebylo ze strany žalobců nic doloženo a tuto část tedy nelze ocenit jinak než v druhu orná půda, však nebylo správné. Žalobci žalované dopisem ze dne 28. 1.

2022 sdělili, že byl předložen vyvlastňovací výměr, z něhož je patrné, že předmětný pozemek byl určen v době jeho odnětí k zastavění a byl také pro tento účel oprávněné osobě odnímán. Z vyvlastňovací výměr Odboru výstavby MěstNV č.j. výst-5415/1960-H ze dne 27.4.1961, ve kterém je výslovně uvedeno, že příslušný pozemek byl vyvlastněn za účelem vybudování seřaďovacího nádraží v Brně-Maloměřicích. Tento vyvlastňovací výměr žalobci získali z příslušného správního spisu vedeného v jejich věci žalovaným a žalovaná jej tedy zjevně měla k dispozici. Takový doklad ve spojení se znaleckým posudkem je relevantní pro posouzení charakteru pozemku jako stavebního v době jeho odnětí státem a stanovení jeho ceny. Ostatně žalovaná již zbývající část pozemku o výměře 962 m² na základě obdobného podkladu jako stavební přecenila.

12. Podle § 4 odst. 1 zákona o půdě oprávněnou osobou je státní občan České a Slovenské Federativní republiky, jehož půda, budovy a stavby, patřící k původní zemědělské usedlosti přešly na stát nebo na jiné právnické osoby v době od 25. února 1948 do 1. ledna 1990 způsobem uvedeným v § 6 odst. 1.
13. Podle § 4 odst. 4 zákona o půdě v případě, že zemřela oprávněná osoba, která uplatnila nárok na vydání majetku před vydáním rozhodnutí podle § 9, přechází nárok na dědice.
14. Podle § 6 odst. 1 až 3 zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu, podle tohoto zákona nebo zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, anebo zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, nelze převádět
 - a) zemědělské pozemky, na jejichž vydání bylo uplatněno právo podle jiného právního předpisu a o jejichž vydání nebylo dosud rozhodnuto,
 - b) zemědělské pozemky nebo jejich části určené územním plánem nebo regulačním plánem anebo rozhodnutím o umístění stavby k zastavění veřejně prospěšnými stavbami nebo stavbami dopravní infrastruktury nebo těmito stavbami již zastavěné, s výjimkou zemědělských pozemků
 1. převáděných podle § 3 odst. 4, § 7 nebo § 10 odst. 1 nebo 2,
 2. převáděných se souhlasem obce nebo kraje na osoby, které mají podle schválené stavební dokumentace uskutečnit výstavbu podle § 17 odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů,
 3. převáděných se souhlasem obce nebo kraje směnou za jiné nemovitosti podle § 17 odst. 3 zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo
 4. již využitých ke zřízení technické infrastruktury; v případě pochybností vydá na základě žádosti Státního pozemkového úřadu vyjádření příslušný úřad územního plánování,
 - c) zemědělské pozemky určené podle schváleného návrhu pozemkové úpravy pro výstavbu polních cest a na provedení technických, vodohospodářských a ekologických opatření,
 - d) majetek, o jehož převodu na jiné osoby bylo rozhodnuto podle jiného právního předpisu,
 - e) zemědělské pozemky ve vojenských újezdech,
 - f) zemědělské pozemky v národních přírodních památkách, národních přírodních rezervacích a v prvních a druhých zónách národních parků¹²),
 - g) pozemky tvořící rezervu státních pozemků podle § 3 odst. 1 písm. b) s výjimkou nakládání podle § 3 odst. 4.
15. Na žádost Státního pozemkového úřadu sdělí příslušný správní úřad písemně do 30 dnů zda-li pozemky, které mají být převedeny podle tohoto zákona, nejsou podle odstavce 1 z převodu vyloučeny. Při převodu zastavěných pozemků se sdělení v případech podle odstavce 1 písm. c), e) a f) nevyžaduje.

16. Zemědělské pozemky uvedené v odstavci 1 lze podle tohoto zákona převádět, pominou-li důvody, které brání převodu nebo není-li převodci doručeno ve lhůtě stanovené podle odstavce 2 sdělení příslušného orgánu, s výjimkou případů podle odstavce 1 písm. a) a f).
17. Podle § 10 odst. 3 zákona č. 503/2012 Sb. na základě písemné žádosti převede Státní pozemkový úřad vlastníkovi, popřípadě spoluvlastníkovi stavby, která je nemovitou věcí,
 - a) zemědělský pozemek, na němž je tato stavba umístěna, pokud je vlastník, popřípadě spoluvlastník stavby oprávněným uživatelem tohoto pozemku, nebo
 - b) zemědělský pozemek nebo jeho oddělenou část v podobě parcely sousedící s pozemkem, na němž je tato stavba umístěna, jde-li o pozemek funkčně spojený s touto stavbou a vlastník, popřípadě spoluvlastník stavby je jeho oprávněným uživatelem.
18. Podle § 14 odst. 1 zákona o půdě, oprávněné osobě náleží náhrada za obytné budovy, hospodářské budovy a jiné stavby, které podle tohoto zákona nelze vydat nebo které zanikly nebo byly převedeny na osobu, která není povinna je vydat. Obdobně oprávněné osobě náleží náhrada za pozemek, který se podle tohoto zákona nevydá a za který nebyl poskytnut jiný pozemek.
19. Judikatura Nejvyššího soudu (jež reflektuje i judikaturu Ústavního soudu – srovnej náleze ze dne 4. 3. 2004, sp. zn. III. ÚS 495/02, publikovaný pod č. 33/2004 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, náleze Ústavního soudu ze dne 30. 10. 2007, sp. zn. III. ÚS 495/05, publikovaný pod č. 174/2007 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, či náleze pléna Ústavního soudu ze dne 13. 12. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 6/05, uveřejněný pod č. 531/2005 Sb. – označené nálezy, stejně jako dále citované rozhodnutí Ústavního soudu, jsou přístupné i na internetových stránkách Ústavního soudu <http://nalus.usoud.cz>) je ustálena v závěru, že v případě liknavého, svévolného či diskriminujícího postupu žalované [resp. jejího předchůdce – Pozemkového fondu ČR, jehož nástupkyní je od 1. 1. 2013 žalovaná, jejíž práva a povinnosti vykonává Státní pozemkový úřad (srovnej § 22 odst. 1 zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů)] může oprávněná osoba nárok uplatnit u soudu žalobou na vydání konkrétního vhodného pozemku, aniž by důvodnost takové žaloby bylo nutno vázat na podmínku jeho zahrnutí do veřejné nabídky, a že takový postup (jenž je výrazem zásady *vigilantibus iura scripta sunt*) nelze vůči ostatním oprávněným osobám pokládat za diskriminující (k tomu srovnej především rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 31 Cdo 3767/2009, uveřejněný pod č. 62/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dále jako „R 62/2010“, a na něj navazující judikaturu). Pro tento postup přitom postačuje naplnění kritéria liknavosti – nejedná se tedy o (ani částečně) kumulativní kritéria, což je zřejmé už z rozhodnutí R 62/2010, dle jehož právní věty není třeba důvodnost žaloby na vydání konkrétních náhradních pozemků vázat na podmínku jejich předchozího zahrnutí do veřejné nabídky „při liknavém postupu fondu“, a v jehož odůvodnění se uvádí, že Pozemkový fond by měl jednat tak, aby nedocházelo „k takovému postupu, který by bylo možno označit za liknavý, či dokonce svévolný“.
20. Za projev liknavosti a svévole lze podle rozhodovací praxe – kromě nesplnění povinnosti udržovat kvantitativně i kvalitativně dostatečnou nabídku náhradních pozemků (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2019, sp. zn. 28 Cdo 2924/2019, nebo ze dne 17. 6. 2015, sp. zn. 28 Cdo 5389/2014, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 10. 2019, sp. zn. 28 Cdo 2586/2019) – považovat i takový postup, kdy stát ztěžuje či znemožňuje uspokojení nároku oprávněné osoby zásadně předpokládaným postupem (tj. prostřednictvím veřejné nabídky pozemků) nesprávným ohodnocením nároku, tedy nesprávným určením ceny oprávněné osobě odňatých a nevydaných pozemků (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 6. 2016, sp. zn. 28 Cdo 155/2016, nebo ze dne 7. 7. 2020, sp. zn. 28 Cdo 1189/2020) a kdy pak po oprávněné osobě nelze spravedlivě požadovat účast ve veřejných nabídkách (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 8. 2015, sp. zn. 28 Cdo 1117/2015, ze dne 10. 5. 2017, sp. zn. 28 Cdo 837/2017, nebo ze dne 23. 9. 2020, sp. zn. 28 Cdo 2786/2020).

21. V projednávané věci nutno zdůraznit nejenom dobu prodlení s uspokojením restitučního nároku žalobců (restituční nárok byl uplatněn již v roce 1992, rozhodnuto o něm bylo až v roce 2020), ale zejména nesprávné ocenění restitučního nároku, což žalobcům bránilo v plném uspokojení cestou veřejných nabídek, přes jejich aktivní účast v nabídkových řízeních. Postup žalované ve věci je proto nutno posuzovat jako liknavý a svévolný. V souladu s nastíněnou rozhodovací praxí soud prvního stupně správně dovodil, že následkem liknavého a svévolného postupu žalované nebylo lze po žalobcích spravedlivě požadovat dále účast ve veřejných nabídkách a bylo namíste vyhovět jejich žalobě o vydání konkrétních vhodných pozemků v rozsahu odpovídajícím jejich restitučním nárokům. Právní posouzení věci odvolacím soudem se současně nijak neodchyluje ani od usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 8. 2018, sp. zn. 28 Cdo 4926/2017, jež závěr o nenaplnění předpokladů pro vyhovění žalobě o vydání vybraných náhradních pozemků opírá o oproti projednávané věci odlišné individuální skutkové okolnosti případu, kdy se oprávněná osoba veřejných nabídek pozemků neúčastnila a o saturaci svého restitučního nároku nikterak intenzivně neusilovala.
22. Žalobci v projednávané věci disponovali poměrně nízkými majetkovými nároky, které je při vyhodnocení účasti ve veřejných nabídkách do jisté míry limitovaly až diskvalifikovaly. Při účasti o získání konkrétních náhradních pozemků je vybrán ten subjekt, který nabídne částku nejvyšší. Při nízkých nevypořádaných nárocích žalobců to znamenalo, že by mnohonásobně přeplatili své nároky jen proto, aby dosáhli zcela uspokojení přiznaných majetkových nároků, což také v jednom případě učinili. Možnost uspokojení nízkých nároků a výběr vhodných pozemků limitují i zásady uvedené v § 11a odst. 7 zákona o půdě, podle kterých je neplatná žádost o pozemky, jestliže celkový nárok v ní uplatněný je nižší než součet cen žádaných pozemků. Pokud osoba, která žádá o převod pozemku, v rámci jedné veřejné nabídky podá jednu nebo více žádostí, přičemž součet cen žádaných pozemků v nich je vyšší, než činí celková výše nároků této osoby uplatněných v těchto žádostech, jsou všechny tyto žádosti neplatné.
23. Soud prvního stupně proto dospěl ke správnému závěru, když v projednávané věci shledal podmínky pro vyhovění žalobě, neboť žalobci jsou oprávněnými osobami ve smyslu § 4 zákona o půdě a mají na základě výše citovaného rozhodnutí Ministerstva zemědělství nárok na nabytí vlastnického práva k náhradním pozemkům za pozemky nevydané v restituci z důvodu existence překážek uvedených v § 11 odst. 1 zákona o půdě. Jejich restituční nárok dosud nebyl zcela uspokojen. Dovodil správně podmínky pro uspokojení tohoto nároku cestou soudní žaloby v důsledku liknavého a svévolného postupu žalované a bylo proto na místě vyhovět žalobě o vydání konkrétního vhodného náhradního pozemku.
24. Žalovaná nenamítala žádný konkrétní důvod, pro který by žalobci zvolené pozemky parc. č. 1589 a 1590 v k. ú. Suchomasty, nebyly obecně vhodné jako náhradní pozemek pro uspokojení restitučního nároku. Z jejího vyjádření naopak vyplynulo, že tyto pozemky byly zařazeny do veřejné nabídky ve smyslu § 11a zákona o půdě, do které jsou zařazovány pouze pozemky vhodné pro takový účel. Žalovaná pouze namítala, že uvedené pozemky byly ve veřejné nabídce vysoutěženy jinými restituenty. Přestože dosud nebyla s žádnou osobou uzavřena smlouva, měly by úspěšní soutěžitelé mít přednostní právo na uspokojení svých nároků před žalobci.
25. Z obsahu spisu se podává, že usnesením soudu prvního stupně ze dne 21.2.2022, č.j. 12 C 77/2022-61, bylo nařízeno předběžné opatření, kterým byl žalované zakázán prodej, zatížení právem třetí osoby, bezúplatný převod, darování, směna, zařazení do veřejné nabídky podle zákona č. 229/1991 Sb. nebo podle zákona č. 503/2012 Sb. a převod práva s pozemky hospodařit či převádět správu pozemků na jiné organizační složky státu, a to u pozemků parc. č. 1589 a parc. č. 1590 nacházející se v katastrálním území Suchomasty, okres Beroun, kraj Středočeský. Předběžné opatření bylo žalované doručeno dne 21. 2. 2022. Usnesení bylo potvrzeno usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 14.4.2022, č.j. 22 Co 75/2022-128, které bylo žalované doručeno dne 26.4.2022. Vyhodnocení žádostí oprávněných osob o převod pozemku podaných v období od 15.11.2021 do 15.12.2021 se konalo dne 22. 2. 2022 s tím, že dle

výše nabídek uvedených v protokolu z vyhodnocení výzvy žalovaná eviduje jako vítězného účastníka Milušku Kalhousovou, dále potom Josepha Matthew Blechu a Danu Jelínkovou, Dagmar Juříčkovou, Zdeňka Nerudu, Helenu Nerudovou a Janu Nerudovou jako spolužadatele. Dne 22. 2. 2022 se konalo vyhodnocení žádostí oprávněných osob o převod pozemku podaných v období od 15.11.2021 do 15.12.2021 s tím, že dle výše nabídek uvedených v protokolu z vyhodnocení výzvy žalovaný eviduje jako vítězného účastníka Danu Jelínkovou, Dagmar Juříčkovou, Zdeňka Nerudu, Helenu Nerudovou a Janu Nerudovou jako spolužadatele. Dne 24.2.2022 podepsala Miluška Kalhousová Smlouva o převodu pozemku parc.č. 1589 nacházející se v katastrálním území Suchomasty, okres Beroun, kraj Středočeský. Žalovaná předmětnou smlouvu nepodepsala.

26. Odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně též neshledal zákonné překážky k vydání požadovaných náhradních pozemků žalobcům ve smyslu § 11 odst. 1 zákona o půdě či § 6 odst. 1 až 3 zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu, ve znění pozdějších předpisů, když nebylo zjištěno, že by byly dotčeny zákonnou výlukou, která by jejich vydání bránila. Jedná se o pozemky zemědělské, ve vlastnictví českého státu s příslušností hospodaření svěřené žalované, vedené jako druh pozemku orná půda a součást zemědělského půdního fondu. V projednávané věci bylo soudem nařízeno předběžné opatření, kterým bylo žalované zakázáno s uvedeným pozemky disponovat, včetně převodu v rámci veřejných nabídek. Proto okolnost, že pozemky byly zařazeny do veřejné nabídky, která proběhla a byla vyhodnocena a případně bylo dosaženo i vyšší nabídkové ceny, nemůže bránit uspokojení nároků jiných restituentů, kterým svědčí právo domáhat se uspokojení restitučních nároků cestou soudní žaloby (viz výše).
27. Není důvodu nevyhovět požadavku žalobců na společné uspokojení jejich restitučních nároků. Takový postup je odůvodněn jednak tím, že se jedná o nároky vycházející ze společného základu restitučního nároku a též nízkou výší jejich jednotlivých restitučních nároků, která jak bylo výše popsáno, omezuje možnost jejich uspokojení vhodným náhradním pozemkem.
28. Žalobci v průběhu odvolacího řízení upravili žalobní návrh tak, aby náhradní pozemky byly převedeny na žalobce v takových spoluvlastnických podílech, aby byly převedeny celé pozemky a státu nezůstal zbytkový spoluvlastnický podíl na nich. Odvolací soud připustil tuto změnu žaloby, neboť se nejednalo o uplatnění nového nároku, ale pouze o širší uspokojení žalobou uplatněného restitučního nároku žalobců, které nebylo v rozporu se zásadou rychlosti a hospodárnosti řízení (§ 95 o. s. ř.). V dané věci dovolací soud však považuje za nutné zdůraznit, že v řízení o převod náhradního pozemku podle § 11 odst. 2 zákona o půdě není soud plně vázán žalobním petitem. Pokud totiž oprávněná osoba požaduje uspokojení svého práva na náhradní pozemek, které žalovaný může plnit vícero způsoby, jde o řízení o určitém způsobu vypořádání ve smyslu § 153 odst. 2 o. s. ř. Podstatou uplatněného návrhu je nárok na převod náhradního pozemku, soud však není vázán žalobním petitem, podle něhož má být převeden konkrétní pozemek. Soud může podle uvedeného ustanovení překročit návrh účastníků, protože z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky (srov. rozsudek Nejvyššího soud ze dne 6.1.2009, sp. zn. 28 Cdo 3250/2008).
29. Soud prvního stupně správně zjistil, že neuspokojený nárok odpovídal u žalobkyně a) částce 110 333,33 Kč, žalobkyně b) částce 110 333,33 Kč, žalobkyně c) částce 36 777,78 Kč, žalobce d) částce 9 192,44 Kč, žalobce e) částce 9 192,44 Kč, žalobkyně f) částce 36 777,78 Kč a žalobkyně g) částce 9 192,44 Kč. Vydávané pozemky parc.č. 1589 a 1590 nacházející se v katastrálním území Suchomasty, okres Beroun, kraj Středočeský, byly žalovanou zařazeny do veřejné nabídky podle zákona č. 229/1991 Sb. s tím, že u pozemku parc.č. 1589 byla stanovena cena 38 483,40 Kč a u pozemku parc.č. 1590 byla stanovena cena 41 440,80 Kč, která byla mezi stranami nesporná. Nebylo tedy potřeba ke stanovení jejich výše provádět další důkazy. Hodnota vydávaných pozemků činila tj. 79 924,20 Kč. Proto jejich vydáním do spoluvlastnictví žalobcům, a to žalobci a) o velikosti ideální 85/252, žalobci b) o velikosti ideální 85/252, žalobci c) o velikosti ideální 29/252, žalobci d) o velikosti ideální 8/252, žalobci e) o velikosti ideální 8/252, žalobci f) o

velikosti ideální 29/252 a žalobci g) o velikosti ideální 8/252, nemůže dojít k překročení jejich restitučního nároku ani s ohledem na již pravomocně přiznané nároky (viz shora).

30. Z výše uvedených důvodů byl podle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. výrok I. rozsudku soudu prvního stupně změněn a bylo vyhověno žalobě změněné pouze ohledně odlišných spoluvlastnických podílů žalobců na předmětných pozemcích, odpovídajících jejich úplnému převodu na žalobce bez zbytkového podílu státu. Jinak byl výrok I. rozsudku shledán věcně správným a podle § 219 o. s. ř. potvrzen.
31. Jelikož došlo ke změně rozsudku ve věci samé, rozhodl odvolací soud znovu o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně podle § 224 odst. 2, § 142 odst. 1, § 151 odst. 1 o. s. ř. a přiznal žalobcům, kteří byli v tomto řízení zcela úspěšní, nárok na plnou náhradu nákladů řízení ve výši 293 429 Kč. Všichni žalobci byli zastoupeni společným zástupcem (advokátem) a jejich náklady sestávají z odměny advokáta stanovené podle § 8 odst. 1 a § 7 bod 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „a. t.“) z tarifní hodnoty ve výši 79 924,20 Kč odpovídající hodnotě přiznaných pozemků snižené o 20% ve smyslu § 12 odst. 4 a. t., tj. ve výši 3 440 Kč za úkon. Zástupce žalobců účelně učinil 7 úkonů právní služby za každého ze zastoupených 7 účastníků (1x převzetí a příprava zastoupení, 4x písemné podání – sepsí žaloby, podání ze dne 29.3.2022 (vyjádření k odvolání žalované), 5.4.2022 (doplnění vyjádření k odvolání) a repliky ze dne 28.7.2022 a účasti u soudního jednání dne 2.8.2022 a dne 8.9.2022), tj. celkem 49 úkonů. Odvolací soud neshledal podmínky pro přiznání požadované náhrady za další poradu s klientem ze dne 1.8.2022, když nebyla doložena doba trvání a její účelnost ve vztahu k řízení ani náhrady za sepsání vyjádření žalobců k převoditelnosti pozemků ze dne 1. 9. 2022, neboť to mohlo a mělo být obsahem již podání, kterým žalobci uplatnili požadavek na tyto pozemky. Dále žalobcům byla přiznána paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za sedm úkonů ve výši 2 100 Kč dle § 13 odst. 4 a. t. Podle § 13 odst. 4 a. t. zahrnuje paušální náhrada hotové výdaje na vnitrostátní poštovné, místní hovorné a přepravné. Tato paušální náhrada má zjednodušit výpočet nákladů právního zastoupení, aby nebylo třeba evidovat a dokládat drobné výdaje pravidelně spojené s poskytováním právních služeb. Z paušální povahy náhrady pak vyplývá, že v konkrétním případě mohou být skutečné náklady nižší či vyšší. Při určení paušální náhrady zákonodárce patrně vycházel z průměrných výdajů, které jsou s poskytnutím jednoho úkonu právní služby obvykle spojeny. S ohledem na paušální povahu náhrady pak není významné, že při zastoupení více osob uvedené náklady mohou (ale nemusí) být vyšší. Tato úvaha vede k závěru, že za společné úkony při zastupování více osob přísluší advokátu ke každému úkonu pouze jedna paušální náhrada výdajů. Ve prospěch tohoto výkladu svědčí i dikce § 13 odst. 4 a. t., podle něhož paušální náhrada výdajů činí částku 300 Kč na jeden úkon právní služby, neboť i v případě, že advokát zastupuje dva a více účastníků a provede při tom nějaký úkon právní služby, jde stále o jeden úkon (např. podání žaloby), bez ohledu na to, kolik účastníků advokát zastupuje. Tomuto názoru odpovídá i praxe řady senátů Nejvyššího soudu (srov. např. usnesení sp. zn. 21 Cdo 42/2014, 21 Cdo 43/2014 ze dne 7. 3. 2014, sp. zn. 23 Cdo 1263/2012 ze dne 2. 5. 2013, sp. zn. 25 Cdo 1483/2011 ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 28 Cdo 2158/2011 ze dne 24. 1. 2012, sp. zn. 29 Cdo 239/2014 ze dne 21. 5. 2014, a sp. zn. 32 Cdo 3295/2012 ze dne 24. 6. 2013) a rovněž praxe Nejvyššího správního soudu ČR (srov. např. jeho rozsudky sp. zn. 2 AOs 1/2013 ze dne 24. 7. 2013, nebo sp. zn. 6 As 95/2014 ze dne 25. 6. 2014). K nákladům dále náleží cestovní náhrady za cestu k soudnímu jednání dne 2. 8. 2022 ve výši 518 Kč a za cestu k soudnímu jednání dne 8. 9. 2022 ve výši 525 Kč a náhrada za ztrátu času v trvání celkem 8 × 30 minut v částce 800 Kč podle § 14 a. t. za cestu k oběma jednáním K tomu náleží náhrada 21% daně z přidané hodnoty ve výši 36 226 Kč a náhrada nákladů spojených se zpracováním znaleckého posudku ze dne 26. 7. 2021 v částce 84 700 Kč vynaložených podle předložené faktury na zaplacení uvedeného znaleckého posudku. Lhůta k plnění byla stanovena podle § 160 odst. 1 o.s.ř. a místo plnění k rukám zástupce žalobců, který je advokát (§ 149 odst. 1 o.s.ř.).

32. Výrok o nákladech odvolacího řízení je též založen na plném procesním úspěchu žalobců podle § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 a § 151 odst. 1 o. s. ř. V odvolacím řízení vznikl každému ze tří žalobců nárok na náhradu úkonů právní služby určených ze shodné tarifní hodnoty 79 924,20 Kč odpovídající ceně vydaných pozemků, po snížení o 20% za zastupování více osob, a to ve výši 3 440 Kč za úkon podle § 8 odst. 1 a § 7 bod 5, § 12 odst. 4 a.t.. Zástupce žalobců učinil v odvolacím řízení tři úkony právní služby za každého ze sedmi zastoupených žalobců, a to podání písemného vyjádření k odvolání a účast u jednání odvolacího soudu dne 11. 5. 2023 a dne 25. 5. 2023, za což náleží odměna ve výši 72 240 Kč. K tomu dále náleží paušální náhrada hotových výdajů po 300 Kč za tři úkony ve výši 900 Kč a náhrada 21% DPH ve výši 15 359 Kč. Povinnost k úhradě nákladů řízení v celkové výši 88 499 Kč byla žalované uložena též ve lhůtě tří dnů odpovídající § 160 odst. 1 o. s. ř. a k rukám jejich právního zástupce podle § 149 odst. 1 o. s. ř.
33. Důvody hodné zvláštního zřetele pro výjimečně nepřiznání náhrady nákladů řízení procesně úspěšné straně nebyly zjištěny (§ 150 o.s.ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné, jestliže závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je odvolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být odvolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání je možno podat ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu České republiky, prostřednictvím Okresního soudu v Berouně.

Nebude-li povinnost tímto rozhodnutím stanovená splněna dobrovolně a v určené lhůtě, lze se jejího plnění domoci návrhem na soudní výkon rozhodnutí či návrhem na exekuci.

Praha 25. května 2023

Mgr. Roman FREMR v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Iveta Šulcová